

До тога времена они нису имали ни традиције ни искуства за револуционарну акцију. Па ипак, још у почетку рата многи од њих сами по себи долазе на то, да треба радити и тим средствима. Тако је индустријалац Јозеф Јан Фрич послао свога чиновника Рохлу у Италију, привидно као заступника фирме у ствари да му буде веза с иностранством (253—281). Од историског значаја за чешку националну борбу било је, кад се Томаш Масарик одлучио да иде у емиграцију и одатле поведе борбу с Аустријом.

Други део књиге почиње гђа Паулова излагањем о Крамаржову пројекту „Словенске империје, словенске федерације“. Концем 1914 Крамарж је преко свога старог познаника, новинара Сватковског, поручио руској влади: „Чеси желе долазак Руса; они немају услова за самосталну државу па желе да њихово краљевство буде под руским протекторатом“ (310). Крамаржовим идејама о руском протекторату нису били загрејани Масарик, Рашин и остали чланови Мафије (312), али Руси су стајали на Карпатима, па није било згодно устати против њих. Идеолошка размимоилажења нису сметала практичним чешким политичарима да сарађују на заједничком послу. Почетком 1915 основан је тадањи револуционарни одбор „Мафија“; језгро му чине Крамарж, Рашин, Шајнер, Шамал и Бенеш, младочеси и реалисти. Убрзо приступа д-р Хајн за напредну странку, Сокуп за социјалисте.

Док су се око Мафије почели окупљати људи спремни на све у борби против Аустрије, службену, лојалну политику воде претставници странака, који се окупљају код Швехле.

У духу Крамаржових идеја покушало се нешто радити и преко Владимира Сиса у Софији. Младочеси су полазили са становишта да је немогућа потпуно самостална Чешка. Зато предвиђају да у случају, ако рат буде нерешен, за владара чешког дође један аустриски надвојвода (365—366), ако Аустрија рат изгуби, онда руски велики кнез (368). Сис је излажући планове Крамаржове наишао на отпор Француског и Енглеског посланства. Зато и против упутстава из Прага он у свом меморандуму савезницима тражи самосталну чешку државу (417).

Руским поразом у Галицији у пролеће почео је да се топи Крамаржов сан о великој словенској империји. И аустриске власти иступају сад смелије. Врховна команда не престаје да тражи завођење војне диктатуре у Чешкој. По њеној наредби затворен је 21 маја 1915 Крамарж са Шајнером. Драматичан је код Паулове опис Шајнерова затварања (450—463). Одјеком руских пораза у Галицији и затварањем Крамаржовим почиње трећи део књиге.

Велики је био одјек руског пораза у чешким земљама. Јуни и јули 1915 су месеци славља за чешке Немце а жалости и разочарања за Чехе. Падом руског престижа и затварањем Крамаржа главног русофила, у Чешкој од лета 1915 почиње да добија превагу Масарик са својом западном оријентацијом. Подаци, што их гђа Паулова износи о Масариковим плановима за будућност под утиском руских пораза 1915 најбоље показују чврстину карактера овог великог чешког државника.